

Sevda Rafiq qızı SADIXBƏYOVA
sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent.
Azərbaycanın Əməkdar rəssamı

QARABAĞIN QADIN GEYİMLƏRİ: TARİXİ-BƏDİİ ƏNƏNƏ VƏ MÜASİR DİZAYN: AZƏRBAYCAN RƏSSAMLARININ YARADICILIQ MATERİALLARI ÜZRƏ

Xülasə: Araşdırmada Qarabağ bölgəsinin qadın geyim tipləri ilə müqayisə aspektində Azərbaycan rəssamlarının yaradıcılığında milli qadın geyimləri tədqiq edilir. Müəllif Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondlarında saxlanılan qadın geyim nümunələrini nəzərdən keçirərək onları Azərbaycan fırça ustalarının əsərlərində əks olunmuş bədii elementlərlə müqayisə edir. Belə ki, müəllif Bədurə Əfqanlı, Nəcəfqulu İsmayılov, Əşrəf Heybətov və başqa rəssamların yaradıcılığını təhlil edir ki, onlar öz əsərlərində Qarabağ geyimi nümunəsinə əsasən qadın geyimlərini əks etdirmişlər. Müəllif qeyd edir ki, Azərbaycan rəssamlarının əsərlərində, içərisində Qarabağ geyimi nümunələrinin də olduğu milli qadın kostyumları təcəssüm olunmuş, milli geyimin ümumiləşdirilmiş obrazı yaradılmışdır. Hazırda bu tip dizaynerlər tərəfindən uğurla inkişaf etdirilir və dünya miqyasında ölkənin milli mədəniyyətini təmsil edir.

Açar sözlər: Azərbaycan milli geyimi, təsviri sənət, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi, Nəcəfqulu İsmayılov, Əşrəf Heybətov.

UOT: 76

DOI: doi.org/10.54414/uuvq7156

Giriş

Azərbaycan rəssamlarının yaradıcılığında milli geyimin təcəssümü hər zaman öz aktuallığı ilə diqqəti cəlb etmişdir. Hələ XX əsrin əvvəllərindən etibarən milli məişət səhnələrində əks olunan bu mövzu sonralar da təsviri sənətdə kifayət qədər geniş təmsil olunmuşdur. Müasir dövrdə milli geyim eskizlərinin müasir dizayn ilə ahəngdarlıq təşkil etməsi multikultural təfəkkürün, mədəniyyətlərarası dialoqun, millilik və müasirliyin vəhdəti kimi dəyərləndirilə bilər.

Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində özünəməxsus milli geyim növlərimövcud olmuşdur. Bununla belə, Azərbaycan milli geyiminin ümumiləşdirilmiş xarakterik obrazı da vardır. Rəssam və geyim üzrə dizaynerlərin yaradıcı əməyi sayəsində bu milli

obraz daha da inkişaf edərək müasir dövrdə milli mədəniyyətin əsas vizual atributlarından birinə çevrilmişdir. Təbii ki, rəssam və dizaynerlər öz şəxsi təxəyyülləri ilə yanaşı, real bədii ənənədən də istifadə etmişlər. Qarabağ, Gəncəbasar, Şəki, Şirvan, Naxçıvan və digər bölgələrdə təşəkkül tapmış milli geyim tipləri artıq XVIII-XIX əsrlərdə ümumiləşdirilmiş geyim formasının əsas qaynaqlarından olmuşdur [şəkil 1].

Şəkil 1. Milli qadın geyiminin ümumiləşdirilmiş bədii obrazı

Müxtəlif bölgələrin, o cümlədən Qarabağ bölgəsinin bədii ənənənin formalaşmasında öz payı vardır. Tarixən Şuşada mədəniyyətin digər sahələri ilə yanaşı, toxuculuq, bədii tikməsənətləri də geniş yayılmışdı. "Qarabağda bəhs olunan dövrdə (XIX əsrdə - mü-allif) yezdimə və kəlağayı dəzgahlarında hasilə gətirilən mov, darayı, qəsabə, qanovuz, çarqat, alloyşa və müxtəlif çeşidli ipək parçalar əhali arasında o dərəcədə geniş yayılmışdı ki, hətta onlara görkəmlərinə və nəcib xüsusiyyətlərinə görə adlar da verilmişdi: "alışdım, yandım", "hacı, mənə bax!", "dur, mənə gəz-dir", "küçə mənə dar gəlir", "qonşu bağı çatlandı", "gecə-gündüz", "ay-ul-duz", "sürüşdüm-düşdüm", "pinti mənə geyməz", "dəymə, gülüm tökülər" vəs." [4, s. 22-23]. Sonralar bu ənənə təsviri sənətdə əks olunmuş, tədricən tək-milləşmişdir. Qeyd olunmalıdır ki, müasir dövrdə milli geyimlərin bədii cəhətdən inkişaf etdirilməsində rəssam və

dizayner əməyinin də əhəmiyyətli rolu vardır. Qloballaşan dünyada milli ənənənin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi məhz rəssam və dizaynerlərin

əməyi sayəsində gerçəkləşdirilir [şəkil 2].

Ədəbiyyatın təhlili

Azərbaycan milli geyimləri bu gün cəmiyyətdə böyük populyarlığa malikdir. Ölkəmizdə və dünyada keçirilən müxtəlif mədəni-kütləvi tədbirlər, bədii sərgilər bu həqiqəti sübut edir [7]. Müxtəlif bölgələrə aid milli geyimlər, o cümlədən Qarabağ, Şirvan, Naxçıvan geyimləri tədqiqatçılar

tərəfindən hələ ötən əsrin 60-80-ci illərində geniş şəkildə tədqiq edilib [5, s. 4-8]. Maraqlıdır ki, müstəqillik dövründə milli geyim tarixinə maraq xeyli çoxalıb. Həmin proses bu gün də intensiv surətdə davam etdirilir. Bu baxımdan S. Dünyamalıyevanın [1], Z. Əliyevin [2], həmçinin K. Əliyevanın, A. Hüseyinovanın, K. Əzimovanın və başqalarının tədqiqat işləri əhəmiyyətlidir.

Məqalənin məqsədi

Azərbaycan geyim mədəniyyətini Qarabağ qadın geyimləri kontekstində təhlil etmək, rəssamların yaradıcılığında milli geyim nümunələrini öyrənməkdir. Həmçinin milli geyimin və müasir təcəssüm formalarının inkişaf etdirilməsində rəssam və dizaynerlərin rolunun vurğulanmasıdır.

Əsas mətn

Geyim Azərbaycan milli mədəniyyətinin əsas sahələrindən birini təşkil edir. Bu baxımdan Qarabağ bölgəsinin rolu böyükdür. Geyim mədəniyyəti Qarabağda əsrlər boyu inkişaf etmiş, müasir dövrdə özünün çiçəklənmə mərhələsinə gəlib çatmışdır. Təsadüfi deyil ki, muğam ifaçılığı, tar, kamança ilə yanaşı, Qarabağ həm də özünün milli folklor nümunələri, kübar xarakterli qadın və kişi geyimləri ilə məşhur olmuşdur. Qarabağda təşəkkül-tapıb inkişaf etmiş, şəkildən şəkklə düşmüş meydan tamaşaları, kütləvi tədbirlər, şəbihlər hələ XIX əsrdə rus rəssamlarının, misal üçün V.V. Vreşşaginın diqqətini cəlb etmiş və o, həmin mövzuda bir neçə qrafik əsər işləmişdi. Bu əsərlərdə milli geyim xüsusiyyətləri özünü aydın büruzə verir.

Qarabağ xanlığının, burada əsrlərlə yaşamış nüfuzlu xan və bəy nəsilələrinin geniş imkanlara malik olması, dünyanın bir çox ölkələri ilə ticarət və mədəni əlaqələrin saxlanması Qarabağ geyimlərinin təkamlünə, onların bədii xüsusiyyətlərinin daha da zənginləşməsinə, estetik zövqün

Şəkil 2. Milli qadın geyim tiplərinin müasir dizayn həlli

inkişafına təkan ver-mişdi. Yüzdə yüz intensiv inkişaf edən bu proses nəticəsində Qarabağın milligeyimləri növmüxtəlifliyinə və incə zövqü ifadə edən yüksək bədii keyfiyyət- lərinə görə Azərbaycanın ən zəngin geyimləri arasında özünə yer tuta bilmişdir. Bu xüsusiyyət milli qadın geyimlərində özünü daha bariz və aydın əks etdirir. Həm Qarabağda, həm də digər bölgələrimizdə müxtəlif tipli parçalardan qadın geyimləri, həmçinin rəqs geyimləri tikilməsi, onların zərgərlik məmulatları ilə bəzədilməsi dəb idi. Bunu mənbələrdən də aydın görmək olur: "XVIII yüzildə və sonralar Azərbaycanda "təsəkkəbağ" adlı parçadan tikilmiş baş geyimi də geniş yayılmışdı. Daha çox qadınların alını bəzəyən bu baş geyimlərini həmindövrə dərzilər yox, zərgərlər hazırlayırdılar. Bu tip baş geyimləri əsas etibarilə Qarabağ, Gəncə, Qazax, Tovuz, Borçalı mahalında geniş yayılmışdı" [6].

Əlbəttə, milli geyimlər həm də milli məişətlə sıx əlaqədədir. Diqqət ye- tirsək, məişətdə, dekorativ-tətbiqi sənətdə olan bir çox bədii elementlərinin mil- li geyimlərdə təkrarlandığını görürük. Bu xüsusiyyət Qarabağ bölgəsinin geyim- lərində özünü daha aydın göstərir. Zənnimizcə, bunun əsas səbəbləri Qarabağ geyimlərinin həm milli məişətdə, həm də ictimai həyatın müxtəlif sahələrində (misal üçün, təhsildə) dolğun təmsil olunması, milli özünəməx- susluğun məişət mədəniyyətində tutduğu mühüm mövqə ilə əlaqədədir.

Azərbaycan rəssamlarının əsərlərində Qarabağın milli geyim təsvirlərinə çox rast gəlinir. Əlbəttə, Qarabağ bölgəsi Azər- baycanın bir parçasıdır və onun geyimləri də Azərbaycan milli geyimlərinə xas olan ümumi prinsipləri özündə əks etdirir. Bununla belə, bir sıra spesifik cəhətlər Qarabağ geyimlərini fərqlən- dirir.

Bunlardan biri zərgərlik məmulatlarından və aksesuarlardan nisbətən çox istifadə olunmasıdır. Başqa bir cəhət növ və biçimlərin fərqli xüsusiyyətlərə malik olmasıdır ki, bu da hər bir bölgə üçün, o cümlədən Qarabağ bölgəsi üçün spesifik imkanlar formalaşdırır; burada yerli adət- ənənənin, iqlim amilinin, maddi imkan- ların, sosial təbəqələşmənin və s-nin rolu böyükdür. Təbii ki, rəngamiliyin də özünə- məxsus rolu olduğunu nəzərdən qaçıрмаq olmaz. Qarabağ qadın geyimləri daha çox şux, isti rənglərə (misal üçün, qırmızıya, yaxud çəh- rayıya) meyilli olması ilə seçilir ki, bu da rəssamların əsərlərində öz əksini tapır. Müasir dövrdə isə dizaynerlər bu cəhətdən geyimin milli xarakterinin qüvvət- ləndirilməsi üçün bədii vasitə kimi istifadə edirlər.

Milli geyimlər müxtəlif Azərbaycan rəssamlarının yaradıcılığında geniş təcə- süm olunmuşdur. Bədurə Əfqanlı, Reyhan Topçubaşova, Nüsrət Fətullayev, Tahir Tahirov kimi rəssamlar öz yaradı- cılıqlarında milli geyimə müraciət etmişlər. Onların Qarabağ qadın geyimləri əsasında hazırladıkları eskizlərdən həm milli rəqs ifaçılığı, həm də teatrda (o cümlədən Opera və Balet teatrında) qoyulmuş tamaşalar üçün dəfələrlə istifadə olunmuşdur. Bundan başqa, Qarabağ geyim element- lərinə Əsgər Əsgərov, Əyyub Məmmədov, Nəcəfzadə İsmayilov, Hafiz Məmmədov, Əsrəf Heybətov və başqa rəssamların tematik tab- lolarında rast gəlirik.

Azərbaycan rəssamlarının əsərlərində qadın geyim və aksesuarlarından tuman, köynək, arxalıq, tumanbağı və başqalarını göstərmək olar ki, bunlar da zərərə, xara, tafta, güləbətın, basmanaxış, tirmə, ipək, çit və başqa material və texnika əsasında hazırlanır. Əlbəttə, eskiz xarakterli rəsmlər-

də bütün bunlar şərti, hətta ümumiləşdirilmiş formada verilir. Lakin buna baxmayaraq Qarabağ bölgəsinə aid olan rəqs geyimlərini aydın görüb hiss etmək mümkündür. Bu geyimlərin mənşə etibarilə Qarabağ bölgəsi ilə bağlılığını əsərin adı, eskizin aid olduğu tamaşa və ya rəqs qrupu, kompozisiyanın bədii elementi kimi çıxış edən tanış Qarabağ rəmzləri (misal üçün, Şuşa qalası, Gövhər ağa məscidi, Cıdır düzü, xarı bülbül və s.) sübut edir.

B. Əfqanlının geyim eskizlərinin bir çoxunda Qarabağ geyimləri təsvir olunub. “Bu geyim dəstləri Azərbaycanın Bakı, Naxçıvan, Qarabağ və başqa regionlarını əhatə edirdi” [3, s. 81]. Rəssamın bir sıra eskizləri Qarabağ geyimləri, yaxud mənşə etibarilə bu bölgə ilə əlaqədar olan rəmzlərin adını daşıyır. Onun ötən əsrin 70-ci illərində çəkdiyi “Butalı” eskizi Qarabağ zonasının qadın geyim tipinin maraqlı nümunələrindəndir. Burada təsvir olunan geyim nümunəsi klassik Azərbaycan milli geyimi prinsiplərinə əsaslanır. Bununla belə, həm koftanın, həm də enli tumanın ətəyindəki qatlama məhz Qarabağ bölgəsinə xasdır. Adətən belə qatlamadan rəqqasə geyimlərində istifadə olunurdu. Sözü gedən eskizdə koftanın qısa qolları altından çıxan köynəyin enli qolu XIX əsr-XX əsrin birinci yarısında yayılmış dəbə uyğun idi ki, bu da Qarabağ geyimləri üçün daha xarakterik olmuşdur. Belə köynək tipinə nümunə olaraq Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində saxlanılan, əl işi olan 1963-cü ilə aid “Qa-novuz sərmə” (EF 5271) tipli qadın köynəyini göstərmək olar (təhvil verən Qaraşarova Diləfruz Abdulla qızı) [4, s. 149].

B.Əfqanlının yaratdığı eskizlər geyimin zərifliyi, milli xarakterin dolğun təəcəssümü ilə yadda qalır. Rəssam bu geyimlərin bir çoxunda çəhrayı və ağ rənglərdən istifadə

etmişdir. Sözü gedən eskizdə fərqli geyim xüsusiyyətləri ilə yanaşı, zəngin zərgərlik məmulatları da diqqəti cəlb edir. Bu isə təsadüfi deyil, çünki Qarabağ tarixən Azərbaycanın zəngin bölgələrindən olmuşdur. Ümumiyyətlə, Azərbaycan geyimlərində bəzəklərdən çox istifadə olunub və bu fikri digər müəlliflər də təsdiq edirlər. “Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, geyim bəzəklərinin tarixi də geyim mədəniyyətinin özünün tarixi qədər qədimdir və Azərbaycan qadını yüksək zövqlə geyinməklə yanaşı, yüksək zövqlə bəzənməyi də məişət tərzinin bir hissəsinə çevirmişdir. Bu isə öz növbəsində zərgərlik incəsənətinin inkişafına təkan vermiş, səriştəli xalq zərgərləri – el sənətkarları bəhs olunan dövr (XIX-XX əsrlər – müəllif) üçün qiymətli sənət nümunələri yaradaraq Azərbaycan qadınlarının bəzək əşyalarına olan tələbatlarını ödəməyə çalışmış və buna nail olmuşlar” [4, s. 93].

İstedadlı rəssam Əsgər Əsgərovun fırçasına məxsus təsvirlərdə milli geyimlərin maraqlı nümunələrini görmək olar. Rəssamın əsərlərində milli geyim milli xarakteri təəcəssüm etdirir. Onun 1970-ci illərdə yaratdığı bir kompozisiyada milli geyimli üç oğlan və üç qız təsvir edilmişdir. Hər üç qızın əynində al-qırmızı rəngli kofta və eyni rəngdə ətəyi büzməli uzun tuman vardır. Əgər Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin eksponat fonduna diqqət yetirsək, Qarabağ zonasının milli qadın geyimlərinə xas olan bu tipli kofta və tumanların heç də az olmadığını görürük. Misal üçün, EF 1600 inventar nömrəli zərxara, çit, qara-göz baftadan tikilən, 1936-cı ilə aid əl işi olan tumanın (təhvil verən Əliyeva Səyalı) həm biçimi, həm də naxışları haqqında danışdığımız rəsm əsərindəki qadın geyimləri ilə kompozisiya və rəng oxşarlığına malikdir [4, s. 154]. Tumanla yanaşı, kofta da rəsm

əsərindəki geyimə yaxındır. Misal üçün, inventar nömrəsi EF 1601 olan zərxara, çit, plastik, metal materiallarından ərsəyə gətirilən kofta haqqında danışdığımız əsərdəki koftanı xatırladır. Fərq yalnız bun- dadır ki, rəssam Ə.Əsgərov qızların əynindəki koftaları büzməsiz təsvir edib, lakin muzeyin fondunda qorunub saxlanılan kofta isə qırçınıdır (koftanı da 1936-cı ildə Əliyeva Sayalı təhvil vermişdir) [4, s. 163]. Qeyd edək ki, EF 8256 inventar nömrəli qırmızı kofta da (zərxara, çit və zəncirədən hazırlanıb) Ə. Əsgərovun tablosunda təsvir edilmiş kofta tipinə yaxındır [4, s. 172].

Azərbaycan milli geyimlərinin yadda qalan nümunələrini görkəmli rəssam Nəcəf-qulu İsmayılov yaratmışdır. Bu əsərlərin maraqlı cəhəti milli geyim nümunələrinin daha çox Qarabağ geyimləri müstəvisində təqdim edilməsindədir. Rəssamın ötən əsrin 70-ci illərində yaratdığı "Novruz bayramı" eskizində milligeyimli qız səfalı Azərbaycan təbiəti qoynunda təsvir edilmişdir. Qızın əynində xarakterik biçimli sarı köynək, onun üstündən geydiyi qırmızı kofta və ətəyi qırçını ağ tuman vardır. Rəssam həm qızı, həm də arxa plandakı səfalı təbiət lövhəsini böyük ilhamla təsvir etmişdir. Maraqlıdır ki, qızın geyimində Qarabağ qrupu geyimləri ilə müştərək cəhətlər az deyil. Sarı köynək və onun üstündən geyilən qırmızı kofta o qədər də təəccüb doğurmur. Azərbaycanın bir çox bölgələrində, xüsusən Qarabağda qız-gəlinin sarı-qırmızı geyimdə olması geniş yayılmışdı. B. Əfqanlının "Butalı", Ə.Əsgərovun bəzi əsərlərində geyimlər qırmızı rəngdədir. Lakin ətəyin (tumanın) ağ rəngdə olması Azərbaycan geyimləri üçün o qədər də xarakterik deyil. Ağ tuman (libas) adətən gəlin paltarını kimi səciyyələndirilir, halbuki N.İsmayılovun sulu boya ilə yaratdığı rəsmdə gəlin köçən yox, məhz rəqs edən qız

təsvir olunub. Lakin apardığımız tədqiqatlar göstərir ki, milli Azərbaycan qadın geyimləri içərisində ağ (və ya açıq) rəngli ətəklərə də təsadüf olunub. Belə ətəklər XX əsrin birinci yarısında geniş yayılmış, sonralar həyat tərzinin dəyişməsi ilə əlaqədar tədricən aradan çıxmışdır. Lakin rəssamların yaradıcılığında ara-sıra ağ (açıq) rəngli tuman da təsadüf olunur. Maraqlı burasıdır ki, ağ tuman əsasən Qarabağ zonası üçün səciyyəvi olmuşdur. Misal üçün, Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində inventar nömrələri 1788 və 1789 olan iki ağ rəngli tuman saxlanılır. Bunlardan biri xara və çitdən, digəri isə atlas və çitdən tikilmişdir (hər ikisini təhvil verən Rüstəmbəyova; daxil olma tarixi - 1936) [4, s. 154]. Əgər bu tumanları N.İsmayılovun əsərindəki geyim nümunəsi ilə müqayisə etsək, müəyyən oxşarlığın olduğunu görə bilərik. Rəssamlarımız əksər hallarda milli geyimləri ümumiləşdirilmiş forma-da əks etdirmiş, lakin bir çox xarakterik detalları Qarabağ geyimlərində olduğukimi göstərmişlər. Misal üçün, B. Əfqanlının işlədiyi bir sıra eskizlərdə Qarabağ geyimlərinə xas olan detal və aksesuarlar aydın əks olunub.

Almaniyada yaşayıb-yaradan rəssam Əşrəf Heybətovun "Qarabağda qələbə bayramı" (2020) adlı triptixində Qarabağ geyiminin sadə, lakin maraqlı nümunəsi öz təcəssümünü tapmışdır. Bunu milli geyimin ümumiləşdirilmiş obrazını kimi qəbul etmək olar. Triptixin sol hissəsində milli geyimli oğlan və qızın iri planda təsvirləri yer alır. Qızın əynində qırmızı kofta, bəyaz kəlağayı və tuman vardır. O, əllərində Odlar Yurduunun rəmzi olan buta elementi tutmuşdur. Qızın ənənəvi görünüşlü geyimi Qarabağ zonasına aid olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan milli geyiminin bir növ ümumi, xarakterik obrazını əks etdirir. Bununla da Ə. Heybətov milli

geyiminin Qarabağ kontekstində ümumiləşdirilmiş bədii təcəssümünü, onun, belə demək mümkünsə, simvolunu yaratmışdır.

Nəticə

Qeyd olunduğu kimi, Azərbaycan rəssamlarının yaradıcılığında milli geyim geniş əks olunub. Onların arasında Qarabağ bölgəsinin bədii xüsusiyyətini əks etdirən əsərlər yetərincədir. Qədim mədəniyyət diyarı olan Qarabağ öz zəngin geyim və rəqs ənənələri ilə rəssamları yaradıcılığa həvəsləndirmişdir. Qeyd olunan əsərlərdəki təsvirlərin mövcud tarixi-bədii materiallarla müqayisəsi bir tərəfdən onların Qarabağ bölgəsinə aid olmasını, digər tərəfdənsə Azərbaycan fırça ustalarının zəngin vizual qavrayış və əhatəli bədii təcəssüm, ümumiləşdirmə imkanlarını ortaya qoyur.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Dünyamalıyeva S. S. Azərbaycan geyim mədəniyyəti tarixi: bədii-etnoqrafik tədqiqat. Bakı, 2003.
2. Əliyev Z. A. Azərbaycan rəqs geyimi. Bakı, Oskar, 2010.
3. Reyhan Topçubaşova, İzzət Seyidova, Bədurə Əfqanlı. Sərvət (mətnin müəllifi X.Əsədova). Bakı, Şərq-Qərb, 2013.
4. Vəliyev F., Abdulova G. Qarabağ geyimləri (kataloq). Bakı, 2016.
5. Азербайджанская национальная одежда (под. общей редакцией П.Азизбековой. Москва, «Искусство», 1972.
6. <https://azerbaijan.az/related-information/51> (Azərbaycan milli geyimləri)
7. https://525.az/?name=xeber&news_id=153142 (Milli Kitabxanada Qarabağ geyimləri sərgisi)

Sevda Rafiq SADIKHBAYOVA

Doctor of Philosophy, Associate Professor Honored Artist

WOMEN'S COSTUMES OF KARABAKH: HISTORICAL AND ARTISTIC TRADITION AND MODERN DESIGN: BASED ON MATERIALS FROM AZERBAIJANI ARTISTS

Abstract: The study highlights the peculiarities of national dress in the work of domestic artists in the aspect of their comparison with the historical types of women's costumes in the Karabakh region of Azerbaijan. The author examines samples of women's costumes of Karabakh, stored in the funds of the National Museum of the History of Azerbaijan, comparing them with the artistic elements captured in the works of Azerbaijani masters of the brush. In particular, the author highlights the work of Badura Afganli, Najafkuli Ismailov, Ashraf Geybatov and other artists who reflected women's costumes in their works based on the pattern of Karabakh clothing. The author notes that the characteristic features of women's national costumes are embodied in the works of Azerbaijani artists, a generalized image of national clothing was created. Nowadays, this type is successfully developed by designers, representing the traditional culture of the country on a global scale.

Keywords: Azerbaijani costume, fine arts of Azerbaijan, Karabakh region of Azerbaijan, Najafkuli Ismayilov, Ashraf Geybatov.

Севда Рафиг кызы САДИХБАЕВА

*доктор философских наук в области искусствоведения, доцент
Заслуженный художник Азербайджана*

**ЖЕНСКИЕ КОСТЮМЫ КАРАБАХА: ИСТОРИКО- ХУДОЖЕСТВЕННАЯ
ТРАДИЦИЯ И СОВРЕМЕННЫЙ ДИЗАЙН: ПО МАТЕРИАЛАМ ТВОРЧЕСТВА
АЗЕРБАЙДЖАНСКИХ ХУДОЖНИКОВ**

Резюме: В исследовании освещаются особенности национальной одежды в творчестве отечественных художников в аспекте их сравнения с историческими типами женских костюмов Карабахского региона Азербайджана. Автор рассматривает образцы женских костюмов Карабаха, хранящиеся в фондах Национального музея истории Азербайджана, сопоставляя их с художественными элементами, запечатленными в работах азербайджанских мастеров кисти. В частности, автор освещает творчество Бадурсы Афганлы, Наджафкули Исмаилова, Ашрафа Гейбатова и других художников, отражавших в своих произведениях женские костюмы по образцу Карабахской одежды. Автор отмечает, что в произведениях азербайджанских художников воплощены характерные особенности женских национальных костюмов, был создан обобщенный образ национальной одежды. В наше время этот тип успешно развивается дизайнерами, представляя традиционную культуру страны в мировом масштабе.

Ключевые слова: Азербайджанский костюм, изобразительное искусство Азербайджана, Карабахский регион Азербайджана, Наджафкули Исмаилов, Ашраф Гейбатов.

Daxil olub: 21.10.2021